

ЧЕТВРТО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

Представка бр. 41285/19

Злата СТАНКОВИЋ

против Србије

Европски суд за људска права (Четврто одељење), на заседању Већа 3. децембра 2019. године у саставу:

Jon Fridrik Kjølbro, *председник*,

Faris Vehabović,

Iulia Antoanella Motoc,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani,

Jolien Schukking,

Péter Paczolay, *судије*,

and Marialena Tsirli, *секретар одељења*,

Имајући у виду горе наведену представку поднесену 17. јула 2019. године,

Након већања, одлучује како следи:

ЧИЊЕНИЦЕ

1. Подносиатељка представке, госпођа Злата Станковић, држављанка Републике Србије, рођена је 1954. године и живи у Врању. Пред Судом је подносиатељку заступао госп. С. Нешић, адвокат из истог града.

А. Околности предмета

2. Чињенице у вези са предметом које је поднела подносиатељка представке могу се резимирати на следећи начин.
3. Подносиатељка представке је била запослена у Памучном комбинату „Јумко”, друштвеном/државном предузећу са седиштем у Врању.
4. Дана 16. јула 2004. године, у судском поступку који је покренула подносиатељка представке, Општински суд у Врању је пресудио у њену корист тако што је дао налог Памучном комбинату „Јумко” да јој исплати одређене износе на име заосталих зарада и повезаних давања, укључујући законске камате, и надокнади трошкове и издатке. Непрецизираног датума након тога је наведена пресуда постала правоснажна.
5. Општински суд у Врању је 6. септембра 2004. године у вези с том пресудом издао извршни налог.
6. Упркос извршном налогу, пресуда донета 16. јула 2004. године заправо никада није извршена и подносиатељка је током година подносила притужбе разним органима, сваки пут неуспешно, након чега је 18. априла 2016. године формално уложила притужбу првостепеном суду, односно Основном суду у Врању.
7. Наведени суд је 8. јуна 2016. године пресудио да је дошло до кршења права подносиатељке представке на правично суђење у разумном року. Такође је наложено да се спорни извршни поступак убрза.
8. Основни суд у Врању је 6. априла 2017. доделио подносиатељки представке 1.000 евра (EUR) за претрпљену нематеријалну штету услед неизвршења пресуде усвојене у њену корист, као и затезну камату.
9. Виши суд у Врању је 1. новембра 2017. године смањио тај износ на 800 евра.
10. Након што је подносиатељка представке поднела уставну жалбу, у којој се жалила да је додељени износ неадекватан, Уставни суд је 21. марта 2019. године донео одлуку којом је подржана оспорена пресуда Вишег суда у Врању.
11. У међувремену, 13. априла 2018. године, Основни суд у Врању је такође издао директан налог Туженој држави, тражећи од ње да из сопствених средстава исплати износе додељене подносиатељки представке у правоснажној пресуди.
12. Виши суд у Врању и Врховни касациони суд су 19. децембра 2018. и 18. априла 2019. године потврдили ову одлуку као другостепени и трећестепени судови.
13. Подносиатељка представке је изјавила да јој је до маја 2019. године исплаћен укупан износ додељен у коначној пресуди усвојеној у њену корист, укључујући законску камату (видети горе наведене ст. 11. и 12.). Даље је навела у својој представци која је поднесена Суду 17. јула 2019. године да јој је већ исплаћено 800 евра на име претрпљене нематеријалне штете (видети горе наведене ст. 8 до 10.).

В. Релевантно домаће право

14. Релевантне одредбе домаћег права сажете су, између осталог, у предмету *Р. Качапор и други против Србије* (бр. 2269/06 и 5 других, ст. 71–76, 15. јануар 2008.).
15. Право на суђење у разумном року (Закон о заштити права на суђење у разумном року, објављен у „Службеном гласнику РС”, број 40/15) предвиђа механизам којим се, између осталог, убрзава извршни поступак и нуди накнада за претрпљену штету у вези с тим.

ПРИТУЖБА

16. Подносиатељка представке се жалила на основу члана 6. став 1. Конвенције због одлагања извршења коначне пресуде усвојене у њену корист.

ПРАВО

17. Подносиатељка представке се жалила да пресуда од 16. јула 2004. године, донета у њену корист (видети горе наведени став 4), није извршена у разумном року.

Она се ослањала на члан 6. став 1. Конвенције који, релевантно, гласи:

„Приликом одлучивања о грађанским правима и обавезама..., свако има право на ... саслушање у разумном року ... од [стране]... трибунала ...”.

18. Суд примећује да су домаћи судови доделили подносиатељки представке новчани износ ради надокнаде претрпљене штете (видети горе наведене ст. 8 до 10.). Стога је потребно утврдити да ли се подносиатељка представке и даље може сматрати „жртвом”, у смислу члана 34. Конвенције, и у контексту чињеница на које се жалила у оквиру ове представке.

19. Према устаљеној пракси Суда, одлука или мера повољна за подносиоца представке, као што је извршење пресуде након значајног одлагања, у начелу нису довољни да се истом одузме статус жртве, осим у случају да су национални органи утврдили дато кршење (барем суштински) и пружили правну заштиту у том погледу (видети *Бурдов против Русије* (број 2), бр. 33509/04, § 56, ЕСЉП 2009). Даље се понавља да правна заштита коју нуде национални органи мора бити одговарајућа и довољна, те уколико се успостави неуспешном, странка може да настави с тврдњом да је жртва кршења (видети *Скордино против Италије* (број 1) [ВВ], бр. 36813/97, § 181, ЕСЉП 2006-V и *Кочијарела против Италије* [ВВ], бр. 64886/01, § 72, ЕСЉП 2006-V).

20. У овом случају, домаћи судови су изричито утврдили кршење, чиме су делотворно испунили први услов утврђен у судској пракси Суда (видети горе наведени став 7).

21. У погледу другог услова, Суд је већ утврдио у случајевима где су поступци дуготрајни да се једно од својстава такве правне заштите, које може уклонити статус жртве страни у спору, односи на додељени износ накнаде као резултат употребе домаћег правног средства (видети горе цитирани предмет *Кочијарела*, став 93). Начела развијена у контексту предмета са поступцима који дуго трају такође су применљива у ситуацијама када се подносиоци представки жале на одложено извршење правоснажних пресуда у своју корист, као у овом случају (видети *Кудић против Босне и Херцеговине*, бр. 28971/05, § 17, 9. децембра 2008. године). Државе које су се, као Србија, определиле за правно средство које истовремено убрзава поступак и обезбеђује обештећење (видети горе наведени став 15), слободне су да додељују износе који – иако нижи од оних које је доделио Суд – ипак нису неразумни (видети горе наведени предмет *Кочијарела*, § 97).

22. У овом случају, поред утврђене повреде (видети горе наведени став 20), домаћи судови су наложили: (i) да се спорни извршни поступак убрза (видети горе наведени став 7); (ii) да подносиатељки представке буде исплаћено 800 евра за претрпљену нематеријалну штету (видети горе наведене ставове 8–10); и (iii) да Тужена плати подносиатељки представке из сопствених средстава износе наведене у коначној пресуди која је усвојена у њену корист (видети горе наведене ст. 11 и 12.). Према наводима саме подносиатељке представке, до маја 2019. године јој је исплаћен целокупан износ који јој је додељен у коначној пресуди од 16. јула 2004. године, укључујући законску камату (видети горе наведени став 4), као и износ од 800 евра до 17. јула 2019. године, односно датума када је ова представка поднета (видети горе наведени став 13). На крају, у вези са претходно наведеним, треба напоменути да је износ додељен 16. јула 2004. године исплаћен у року од месец дана од доношења одлуке Врховног касационог суда по том питању (видети горе наведене ст. 11–13), док је 800 евра

исплаћено у року краћем од четири месеца након одлуке Уставног суда у вези са истим питањем (видети горе наведене ст. 9, 10. и 13).

23. Враћајући се на актуелни износ који је додељен подносиоци представке за претрпљену нематеријалну штету, Суд примећује да је накнада која се додељује у домаћим случајевима нижа од износа додељеног за упоредива кашњења у судској пракси Суда. Конкретно, Суд је у прошлости, с обзиром на велики број неизвршних домаћих одлука донесених против друштвених/државних предузећа у Србији, одобрио паушални износ од 2.000 евра, што је требало да покрије било какву нематеријалну штету, као и трошкове и издатке (видети *Стошић против Србије*, бр. 64931/10, ст. 66–68, 1. октобар 2013. године). Суд ће, међутим, у овом контексту нагласити да је потребно оценити да ли се додељени износ може сматрати разумним у светлу свих околности овог случаја. Ово укључује не само трајање конкретног поступка, већ и вредност накнаде која се оцењује у контексту животног стандарда у дотичној држави, као и чињеницу да се у оквиру националног система надокнада углавном додељује и исплаћује брже него у случајевима када Суд донесе одлуку о поједином предмету на основу члана 41. Конвенције (видети, на пример, између осталог, *Видаковић против Србије* (одл.), бр. 16231/07, став 31, 24. мај 2011. године).

24. С обзиром на горе наведено и на околности овог предмета, Суд сматра да се износ од 800 евра који је додељен подносиоци представке може сматрати довољном и одговарајућом правном заштитом у погледу наведеног кршења. Долазећи до овог закључка, Суд је такође узео у обзир чињеницу да је током релевантног периода жалба подносиоци представке о одложеном извршењу предметне коначне пресуде била разматрана на више нивоа надлежности и, што је пресудно, да је коначно обештећена у року од једног, односно четири месеца од усвајања релевантних одлука Врховног касационог суда и Уставног суда (видети горе наведени став 22).

25. Суд је, дакле, мишљења да подносиоци представке више не може тврдити да је „жртва”, у смислу члана 34. Конвенције, због наведеног кршења које је резултат одложеног извршења коначне пресуде усвојене у њену корист. Стога се њена представка сматра неспојива *ratione personae* са одредбама Конвенције у смислу члана 35. став 3(а) и као таква мора бити одбачена у складу са чланом 35 § 4.

Из ових разлога, Суд, једногласно,

Проглашава представку неприхватљивом.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаном облику 19. децембра 2019. године.

Marialena Tsirli
секретар

Jon Fridrik Kjølbro
председник